

a *pedagógiát lélektan területén* mozognak.¹⁾

Somogyi József.

1) V. ö. *Somogyi*: Túlterhelés és tehetségvédelem, 1929. — A tehetségvizsgálatok módszeréről, 1933. — A tehetség megállapításának problémája, 1933. — Nevelés és átöröklés, 1934. — Tehetség és eugenika, 1934. — *Begabung im Lichte der Eugenik*, 1936.

„Valóban nagyon sok-e a diplomásunk?” Gróf Csáky Imre vetette fel a kérdést egy napilap vezető cikkében s annyira elevenére nyúlt a problémának, hogy érdemes vele foglalkozni. Jellemző, hogy személyi és családi szempontok által nem érdekelt emberek is felvetik a kérdést: „Hát annyira gazdagok vagyunk-e tehetségekben, oly magas és általános-e műveltségünk színvonala, hogy megengedhetjük magunknak annak mesterséges korlátozását?” Csáky Imre nem hisz abban a lehetőségben, hogy a főiskolára jelentkezőket tárgyilagosan megrostálják s így végeredményben „mindég csak a véletlen fogja eldönteni, hogy kit bocsátanak egyetemre és kit utasítanak onnan vissza?” Csáky Imre úgy gondolja, hogy a jelenlegi kormány korlátozási szándéka rácsafolna Klebelsberg intencióira. Nem hiszi, hogy túlsok a diplomás az országban és ha így lenne, logikusabbnak tartaná a főiskolák számát korlátozni a főiskolai hallgatók számának korlátozása helyett. Ezt azonban nem kívánja, az lévén a meggyőződése, hogy a tanulni vágyók korlátozása helyett minél több egyént kell megismertetni a tudományokkal.

Szívesen emlékezünk meg egy napilap vezetőcikkéről is, ha úgy érezzük, hogy ez a népkultúra tiszta céljait szolgálja. Csáky Imre nem azért kívánja a tudományos kultúra szélesebb áradását, hogy „hivatalokra” és „úri” életmódra több egyént tegyünk képessé. Ellenkezően: azt a gondolatot akarja propa-

gálni, hogy „a kisgazda, aki földjét gondoddal, szeretettel műveli, semmivel sem kevésbé „úr”, mint az éhbérért körmöllő rapidíjas tisztviselő.” Svédországi tapasztalataira hivatkozik Csáky, az ottani mély, a parasztság egészét átható népkultúrára. A svéd paraszt természetesnek találja, hogy az upsalai egyetem elvégzése után mint szélesebb látókörű földműves műveli kis földjét, ilyen mentalitás lenne kívánatos nálunk is. Igaza van Csáky Imrének. Kérdés azonban, hogy ezt a gondolkodást a minden foglalkozások egyforma értékéről való *felvilágosltással* el lehet-e terjeszteni? Művelt, öntudatos néptanítók, jól felszerelt népközpontok és céltudatos népközpontok fejlesztetik a józanság ilyen fokára a gondolkodást. A tudásból sohasem árt meg a *több* és az intenzív népkultúra belső lelki szükséglet alapján fogja növelni a diplomások számát.

Kemény Gábor.

A német középiskolák 1935-ben.*

1. *A középiskolák száma.* Középiskola (*höhere Schule*) az, amelynek joga van érettségi bizonyítványt, vagy ha nem 9 osztályú teljes intézet (*Vollanstalt*), az O II-ra való érettségről szóló bizonyítványt kiadni. A középiskolai tanintézet (*höhere Lehranstalt*) egységes igazgatás alatt álló, egy épületben elhelyezett s esetleg több különböző nemű középiskolát magában foglaló intézmény. Ilyen a Német Birodalomban 2326 van (ehhez járul 1 esti gimn. felnőttek számára Berlinben és 30 külföldön fenntartott középiskola). Az 1534 fiú tanintézet 1942, a 792 leánytanintézet 1226 különböző nemű középiskolát foglal magában, s így

*) Néhány adat a *Reichsstelle für Schulwesen* szerkesztésében megjelent *Wegweiser durch das höhere Schulwesen des Deutschen Reiches. Schuljahr 1935.* (Weidmann, Berlin 1936. 256. l.) c. műből.